

A.C. Baantjer

De Cock

en de dode meesters

De Fontein

Eerste druk 1994

Zestiende druk 2008

ISBN 978 90 261 0663 7

NUR 332

© 1994 Uitgeverij De Fontein bv, Postbus 1, 3740 AA Baarn

Foto omslag: Maran Olthoff

Ontwerp omslag: Studio Combo

Grafische verzorging: V3-Services, Baarn

Alle rechten voorbehouden. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any other means, without written permission from the publisher.

1

*'Er is een Amsterdammer doodgegaan,
hij liet zijn hondje plassen op de Wallen.
Zijn rikketik was even blijven staan
en kijk, hij was al uit de koets gevallen.
Daar lag hij in de regen, modder op zijn goeie pak.
Twee kaartjes-voor...'*

De schorre stem van Manke Nelis schalde door het schemerig intieme lokaaltje op de hoek van de Achterburgwal en de Barndesteeg. Trillende accordeonklanken van een virtuoze Johnny Meijer zweefden door de tekst.

'Er is een Amsterdammer doodgegaan.'

Een jong, knap, licht aangeschoten hoertje zong vol overgave mee. Haar onvervalst Jordaan-accent gaf aan de woorden van het lied een extra dimensie. Alsof doodgaan in de regen het ergste was wat een sterveling kon overkomen.

Rechercheur De Cock van het aloude politiebureau in de Amsterdamse Warmoesstraat, sjokte in zijn zo typische slentergang naar zijn vaste plekje aan de bar en hees zijn negentig kilo op een kruk. Zijn jonge assistent Vledder nam naast hem plaats.

Lowietje, de tengere caféhouder, wegens zijn geringe borstomvang in de rosse buurt van Amsterdam meest Smalle Lowietje genoemd, wreef met zijn kleine handjes langs zijn morsige vest en begroette de beide rechercheurs uitbundig.

'Zo, zo,' kirde hij. 'Een tijd niet gezien. Konden jullie de weg naar mijn etablissement nog vinden?'

De Cock glimlachte. 'We gingen op de lucht af.'

Smalle Lowietje trok zijn vriendelijke muizensmoeltje in een grijns. 'Hetzelfde recept?'

Zonder op antwoord te wachten, dook hij aalglad onder de tapkast en kwam luttele seconden later glunderend weer tevoor-

schijn met een fles fijne cognac Napoleon, die hij speciaal voor De Cock hield gereserveerd.

In een reeks routinegebaren vatte hij achter zich drie fraaigeslepen diepbolle glazen en schonk zacht klokkend in. Het derde glas was voor hemzelf. Uit traditie dronk hij altijd een glaasje mee.

De Cock keek geboeid toe. Wanneer zijn werk als rechercheur het even toeliet, vertoefde hij graag in het schemerig intieme lokaaltje, dat door Smalle Lowietje steevast vol trots als zijn 'etablissement' werd betiteld, en genoot van het ceremonieel, waarmee de tengere caféhouder de voortreffelijke cognac presenteerde.

Smalle Lowietje hief zijn glas en bracht een toost uit.

'Op alle misdadigers,' schertste hij vrolijk, 'en hun kindskinderen.'

De Cock nam de toost niet over. Hij wist uit ervaring dat ook misdadigers kindskinderen hadden, die ijverig oude familietradities in ere hielden. Hij had er dagelijks mee te maken.

Voorzichtig nam hij een slok van zijn cognac en liet de nectar langs zijn dorstige keel glijden. Van boven zijn bolronde glas keek hij Smalle Lowietje aan. Zijn zware wenkbrauwen gefronst.

'Sinds wanneer heb jij muziek in je etablissement?'

De tengere caféhouder trok een grimas.

'Mijn vrouwelijke clientèle heeft er al jaren dringend om gevraagd... geen jazz, pop of hardrock, maar sentimentele deuntjes, die ze kunnen meezingen als hun hart verdrietig is.'

De Cock plukte aan zijn neus.

'En hun hart is verdrietig... na een paar likeurtjes.' In zijn stem trilde een lichte spot.

Smalle Lowietje keek hem bestraffend aan. Hij wees met gestrekte arm naar het zingende hoertje verderop. Ze was gaan staan en ondersteunde de tekst met zwaaiende armen.

'Er is een Amsterdammer doodgegaan.

Zijn plaats is leeg in zijn stamcafeetje.

*Wie nog wel aan hem denkt is Tante Sjaan,
ze mist hem elke dag toch wel een beetje.'*

Lowietje liet zijn arm zakken.

'Als het lied straks uit is,' sprak hij somber, 'gaat ze zitten janken.'

De Cock schoof zijn onderlip naar voren.

‘Zelfbeklag.’

Smalle Lowietje knikte instemmend.

‘Ach,’ sprak hij vergoelijkend, ‘op je rug liggen met een vieze hijgende vent op je buik is lang geen onverdeeld genoeg.’

De Cock glimlachte.

‘Lowie,’ sprak hij bewonderend, ‘je drukt je keurig uit.’

Smalle Lowietje grijnsde.

‘Ik las laatst in een krant over een of andere schrijver, die beweerde dat hoeren geen gouden hart hadden, maar een koperen kut.’ De ogen van de tengere caféhouder vonkten. ‘Daar kan ik mij nu echt kwaad om maken,’ riep hij verontwaardigd. ‘Zo’n man weet niet wat hij zegt. Ik heb mijn hele leven tussen de hoeren gewoond en ik zweer het je: hier op de Wallen kloppen meer gouden harten dan waar ook in deze rotstad.’

De Cock knikte instemmend en schoof zijn glas toe.

‘Schenk nog eens in.’

Smalle Lowietje gehoorzaamde met de welwillendheid van een caféhouder. Hij keek naar de oude speurder op.

‘Druk aan de Kit*?’

De Cock grinnikte vreugdeloos.

‘Misdad kent geen grenzen. En dat is hier in Amsterdam goed te merken. Ik heb het gevoel dat misdadigers uit alle windstreken juist naar ons landje trekken om hier hun duistere praktijken voort te zetten.’

Smalle Lowietje lachte.

‘Wat wil je?’ riep hij jolig. ‘Dit is toch crimineel luilekkerland. Waar heb je zo weinig kans om gepakt te worden en waar loop je zo gemakkelijk de gevangenis weer uit?’

Hoewel de bewering van de caféhouder een kern van waarheid bevatte, deden zijn woorden De Cock pijn. Hij trok een nors gezicht.

‘Is dat mijn schuld?’ bromde hij.

Smalle Lowietje keek hem verongelijkt aan.

‘Ik beschuldig jou toch niet,’ riep hij hoofdschuddend. ‘Hoe lang ken ik je al... meer dan een kwart eeuw. Je bent een bekwaam

* Penoze-aanduiding van bureau Warmoesstraat.

speurder. Dat zal niemand ontkennen. Misschien ben je wel de beste rechercheur die Amsterdam ooit heeft voortgebracht.'

De Cock verschoof onrustig op zijn kruk. Hij hield niet van loftuitingen.

'Ik heb een goede verhoortechniek,' sprak hij bescheiden. 'Dat is door de jaren heen geslepen en aangescherpt. In mijn lange loopbaan als rechercheur heb ik vele bekentenissen losgepeuterd. Zelfs van doorgewinterde misdadigers.'

Smalle Lowietje boog zich naar hem toe.

'Weet ik toch,' fluisterde hij bemoedigend.

De Cock wuifde de opmerking van de caféhouder weg.

'Maar als ik,' vervolgde hij kriegelig, 'een arrestant voor mij krijg met vreemde schorre keelklanken uit een ver exotisch land, en naast mij zit een tolk van wie ik niet weet of hij mijn vragen juist weergeeft... of hij in die vreemde taal wel formuleert wat ik bedoel... dan voel ik mij hulpeloos.'

Smalle Lowietje knikte begrijpend.

'Je hebt geen contact.'

De Cock ademde diep.

'Precies. De afstand tussen mij en zo'n arrestant is te groot. Ik kan die barrière in taal en cultuur niet slechten. Ik weet niet hoe zo'n man denkt of voelt... of hij zijn misstap begrijpt.'

Smalle Lowietje schudde zijn hoofd.

'Het wordt tijd dat je met pensioen gaat. Dan kun je wat meer tijd bij mij zoekbrengen.'

De jonge Vledder legde vertrouwelijk zijn hand op de schouder van De Cock.

'Ik wil die oude man voorlopig nog niet kwijt... voor geen goud.'

Het klonk diep gemeend.

Smalle Lowietje zette zijn glas neer. In zijn ogen kwam een peinzende blik.

'Heb jij iets te maken met het onderzoek naar die maffia-achtige organisatie in potentiepillen?'

De Cock trok een denkrimpel in zijn voorhoofd.

'Wat zijn po-ten-tie-pil-len?'

Smalle Lowietje maakte een vaag gebaartje.

‘Pillen... als je ze inneemt zou je nog beter de liefde kunnen bedrijven.’

De Cock trok zijn neus iets op.

‘Moet dat?’

De tengere caféhouder gniffelde.

‘Er zijn mensen die er zwaar mee sukkelen. Geloof me, er bestaat een levendige handel in die zogenaamde potentiepillen. Een miljoenenomzet. Ze hebben ze mij ook wel aangeboden.’

‘Om in je etablissement te verkopen?’

Smalle Lowietje knikte.

‘Er is veel geld mee te verdienen, maar ik moet die gore troep niet in huis hebben.’

De Cock trok zijn wenkbrauwen samen.

‘En naar de organisatie die dergelijke pillen maakt en verspreidt, is een onderzoek gaande?’

‘Dat heb ik gehoord.’

De Cock schudde zijn hoofd.

‘Daar heb ik niets mee te maken. Ik wist niet eens dat er zo’n onderzoek liep. Ik denk dat onze narcoticabrigade daarmee doende is.’

Smalle Lowietje keek hem aan. Weifelend.

‘Er wordt gefluisterd dat in die zaak een executie op handen is.’

De Cock reageerde geschokt.

‘Een moordaanslag?’

‘Precies.’

‘Op wie?’

Smalle Lowietje spreidde zijn kleine handen.

‘De man die al maanden het onderzoek leidt.’

‘Het onderzoek naar die maffiabende?’

‘Ja.’

De Cock keek hem doordringend aan.

‘En wie is dat?’

‘Meester Donker-Korzelius... een jonge officier van justitie.’

In gedrukte stemming verlieten de beide rechercheurs het etablissement van Smalle Lowietje. Het regende een beetje, het was miezerig. De oude iepen aan de wallenkant dropen en het

schaarse licht van de lantaarns deed de gladde straatsteentjes glimmen. Over het drabbige water van de gracht hing een grauwe sluier.

Ondanks het trieste weer was het druk op de Wallen. De gordijnen voor de ramen van de meeste hoerenpandjes waren toegeschoven. De prostitutie was in vol bedrijf. Bij het pandje op de Achterburgwal, waar sinds kort enige langbenige Afrikaanse schoonheden waren neergestreken, stonden zelfs mannen in de rij.

De Cock bekeek ze met enige bevreemding, maar liet hen onmiddellijk weer uit zijn gedachten glijden. Hij zette de kraag van zijn regenjas omhoog en schoof zijn oude hoedje wat naar voren.

De onthullingen van Smalle Lowietje hadden hem diep geschokt. Het was een paar maal voorgekomen, dat de machtige maffia in Italië strenge rechters, die voor hun organisatie lastig waren, zonder mededogen had geliquideerd. Dat Italiaanse maffiapraktijken zo dichtbij waren gekomen, benauwde hem.

De grijze speurder blikte opzij.

‘Ken jij die meester Donker-Korzelius?’

Vledder knikte vaag.

‘Ik heb hem een keer ontmoet op het hoofdbureau tijdens een bespreking met de moordbrigade. Ik schat hem op een jaar of vijfendertig. Een man met een hoog voorhoofd... al een beetje kalend. Het schijnt, dat de oudere officieren van justitie hem de naarste klussen toeschuiven.’

De Cock grijnsde.

‘Zoals een proces tegen een maffiabende.’

Vledder gebaarde voor zich uit.

‘Onze collega’s van het hoofdbureau waren wel van hem gecharmeerd. Zij vonden die Donker-Korzelius een verademing... echt een officier van justitie zoals die volgens de wet dient te zijn... opsporingsambtenaar bij uitnemendheid.’

‘Hij doet zijn werk goed?’

Vledder knikte.

‘Volgens onze collega’s behoort hij niet tot die groep van vrijblijvende leuteraars, die elke zaak *geseponeerd* in hun prullenbak laten glijden.’

Ze liepen een tijdje zwiingend voort. Vanaf de Oudezijds Voorburgwal door de Oudekennissteeg in de richting van het Oudekerksplein. De regen nam in hevigheid toe.

In de Warmoesstraat veranderde De Cock zijn waggelende tred in een sukkelend looppasje. Vledder haalde hem lachend in. De Cock in draf was een komisch gezicht.

‘We moeten hem waarschuwen.’

‘Wie?’

‘Die officier.’

De Cock keek verstoord opzij.

‘Waarom denk je dat ik draaf?’

Toen de beide rechercheurs de hal van het politiebureau binnenstapten, wenkte Jan Kusters hen vanachter de balie.

De Cock liep op hem toe.

‘Wat is er?’

Het klonk niet vriendelijk.

De wachtcommandant kauwde nerveus op zijn onderlip.

‘Ik... eh, ik heb,’ sprak hij hikkelend, ‘een paar minuten geleden een raar bericht binnengekregen.’

‘Van wie?’

‘Anoniem.’

‘En?’

Jan Kusters gebaarde naar het telefoontoestel voor zich op zijn bureau. ‘Een man met een hese stem zei, dat een van onze officieren van justitie op het punt stond om te worden vermoord.’

De Cock keek hem strak aan.

‘Heeft die man een naam genoemd... heeft hij gezegd welke officier dat was?’

De wachtcommandant schudde zijn hoofd.

‘Voor ik iets kon vragen, had hij opgehangen.’

De Cock knikte begrijpend.

‘Heb je een lijst met namen en telefoonnummers van onze officieren van justitie?’

Jan Kusters stond van zijn stoel op en liep naar een kast aan de wand. Met een map in zijn handen kwam hij terug.

‘Hier staan ze in.’

De Cock gaf de map aan Vledder.

‘Bel Donker-Korzelius en zeg hem dat er plannen bestaan voor een aanslag op zijn leven.’

Vledder wipte lenig over de balie, raadpleegde de inhoud van de map en pakte de telefoon van de wachtcommandant.

Jan Kusters en De Cock keken gespannen toe.

Al na luttele seconden legde Vledder de hoorn op het toestel terug. Het gezicht van de jonge rechercheur zag bleek.

‘Hij... eh, hij is er niet,’ sprak hij stamelend.

De Cock spreidde zijn beide handen.

‘Wie had je aan de lijn?’

‘Zijn vrouw.’

‘Wat zei ze?’

Vledder zuchtte diep.

‘Haar man... meester Donker-Korzelius wordt al sinds zondag vermist.’